

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا

دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکترای پزشکی عمومی

عنوان:

بررسی انجام غربالگری ماموگرافی براساس نظریه رفتار برنامه ریزی شده در زنان شهرستان فسا و شیراز-

۱۴۰۱

استاد راهنما:

آمنه کشاورزی

علی خانی جیحونی

استاد مشاور:

زهرا مرادی

توسط:

سعیده اسدی

مرداد ماه ۱۴۰۱

چکیده

سابقه و هدف: سرطان پستان شایعترین بیماری شناخته شده و دومین علت مرگ در زنان است. تشخیص زودرس سرطان پستان عامل اصلی برای زنده ماندن از این بیماری است و غربالگری پیشگیرانه مهمترین تلاش ارتقاء سلامتی در بیماری ها است؛ آزمون ماموگرافی، حساس ترین و اختصاصی ترین آزمونی است که می تواند برای تشخیص زودرس سرطان پستان انجام شود. بیش از ۹۰ درصد زنان مزایای ماموگرافی و نقش آن در کاهش مرگ را نمی دانند. مدل ها، عوامل اصلی که رفتار مورد نظر را تحت تاثیر قرار می دهند را مشخص می کنند. یکی از تئوریهای که به شناسایی عوامل موثر بر رفتار کمک می کند، نظریه رفتار برنامه ریزی شده است. لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی کاربرد نظریه رفتار برنامه ریزی شده در انجام غربالگری ماموگرافی در زنان شهرستان فسا و شیراز انجام خواهد گرفت.

مواد و روشها: مطالعه ی مقطعی حاضر بر روی ۸۰۰ نفر از زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر شیراز و فسا انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات حاوی ۵۰ سوال مشتمل بر ۲ بخش اطلاعات دموگرافیک و سازه های تئوری رفتار برنامه ریزی شده مانند آگاهی و نگرش فرد نسبت به رفتار، هنجارهای ذهنی، کنترل رفتاری درک شده، قصد و انجام غربالگری ماموگرافی بود. داده های گردآوری شده به نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ وارد و با استفاده از شاخص های آمار توصیفی، ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل گردید؛ سطح معنی داری $p < 0.05$ در نظر گرفته شد.

نتایج: براساس نتایج حاصل از پژوهش متغیرهای آگاهی، نگرش و کنترل رفتاری درک شده پیش بینی کننده قصد، و قصد رفتاری پیش بینی کننده انجام غربالگری ماموگرافی بود؛ میانگین نمره آگاهی افراد در خصوص سرطان سینه و انجام غربالگری ماموگرافی در این مطالعه کمتر از حد متوسط بود. همچنین متغیرهای سن، سواد، یائسگی، سابقه سرطان در خانواده و قومیت بیشترین تاثیر بر روی تغییر واریانس سازه های نظریه رفتار برنامه ریزی شده و انجام ماموگرافی داشته است.

نتیجه گیری: طبق نتایج حاصل از پژوهش مدل رفتار برنامه ریزی شده در ارتقاء رفتار ماموگرافی تأثیر بسزایی دارد؛ و می تواند به عنوان چارچوب مناسبی جهت ارتقاء انجام ماموگرافی توسط زنان به کار گرفته شود.

واژه های کلیدی: غربالگری-ماموگرافی-الگوی رفتار برنامه ریزی شده

Evaluation of mammography screening based on the theory of planned behavior in women of Fasa and Shiraz-1401

Abstract

Background and Purpose: Breast cancer is the most commonly recognized disease and is the second leading cause of death in women. Early detection of breast cancer is a key factor in the survival of the disease, and preventive screening is the most important effort to promote health in diseases; Mammography is the most sensitive and specific test that can be done for early detection of breast cancer. More than 90% of women do not know the benefits of mammography and its role in reducing death. Models identify the main factors that influence the desired behavior. One of the theories that helps to identify the factors affecting behavior is the theory of planned behavior. Therefore, the present study will be conducted to investigate the application of the theory of planned behavior in mammography screening in women in Fasa and Shiraz.

Material and Methods: This cross-sectional study was performed on 800 women referring to health centers in Shiraz and Fasa. The data collection tool consisted of 50 questions consisting of 2 sections of demographic information and theoretical constructs of planned behavior such as awareness and attitude towards behavior, mental norms, perceived behavioral control, intention and mammography screening. The collected data were entered into SPSS software version 22 and analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation coefficients and linear regression; Significance level was considered $p < 0.05$.

Result: Based on the results of the study, the variables of knowledge, attitude and perceived behavioral control were predictors of intention, and behavioral intention was predictor of mammography screening; The mean score of knowledge about breast cancer and mammography screening in this study was lower than average. Also, the variables of age, literacy, menopause, family history of cancer and ethnicity had the greatest impact on changing the variance of the structures of the theory of planned behavior and mammography.

Conclusion: According to the results of the study, the planned behavior model has a significant effect on promoting mammographic behavior; And can be used as a suitable framework to promote mammography by women.

Keywords: Screening- Mammography- Planned Behavior Pattern